लागत साझेदारीमा दक्ष प्राविधिक जनशक्ति विकास कार्यक्रम कार्यान्वयन निर्देशिका, २०८०

<u>प्रस्तावना</u>: सबै स्थानीय तहमा प्राविधिक तथा व्यवसायिक शिक्षाको पहुँच विस्तार गर्ने नेपाल सरकारको नीतिलाई प्रभावकारी रुपमा कार्यान्वयन गर्न, सामुदायिक विद्यालयमा सञ्चालित प्राविधिक धारको शैक्षिक कार्यक्रम अभिवृद्धि गर्न, प्राविधिक शिक्षा तथा व्यवसायिक तालिम परिषदका आङ्गिक शिक्षालय र सामुदायिक विद्यालयमा प्राविधिक शिक्षा कार्यक्रम (टेक्स) सञ्चालनको लागि आवश्यक जनशक्तिको पूर्ति गर्न, उच्च शिक्षा प्रदायक संस्थाको प्राविधिक कार्यक्रममा कोटा, कार्यक्रम र विषयको थप तथा विस्तारका लागि लागत साझेदारीमा उच्च शिक्षामा प्राविधिक शिक्षा विस्तार र राष्ट्रिय प्राविधिक सेवा सञ्चालन सम्बन्धी स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रमलाई व्यवस्थित रुपमा संचालन गर्न वाञ्छनीय भएकोले,

विश्वविद्यालय अनुदान आयोग कार्यव्यवस्था नियमावली, २०६० को नियम ११ को उपनियम (९) ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी विश्वविद्यालय अनुदान आयोगले यो निर्देशिका जारी गरेको छ ।

परिच्छेद- १
<u>प्रारम्भिक</u>

१. <u>संक्षिप्त नाम र प्रारम्भः</u> (१) यस निर्देशिकाको नाम "लागत साझेदारीमा दक्ष प्राविधिक जनशक्ति विकास कार्यक्रम कार्यान्वयन निर्देशिका, २०८०" रहेको छ ।

(२) यो निर्देशिका मन्त्रालयबाट स्वीकृत प्राप्त भई आयोगले जारी गरेको मितिदेखि लागू हुनेछ ।

२. <u>परिभाषाः</u> विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस निर्देशिकामा,

(क) "आयोग" भन्नाले विश्वविद्यालय अनुदान आयोग सम्झनु पर्छ।

(ख) "उच्च शिक्षा" भन्नाले स्नातक तह वा सोभन्दा माथिल्लो तहमा अध्ययन हुने प्राविधिक शिक्षालाई सम्झनु पर्छ।

(ग) "कार्यक्रम" भन्नाले नेपाल सरकारद्वारा सालबसाली रुपमा बजेट विनियोजन भई सञ्चालन हुने सहुलियत शुल्कसम्बन्धी कार्यक्रम वा निर्वाह खर्चसम्बन्धी कार्यक्रम वा पुँजीगत अनुदानसम्बन्धी कार्यक्रम वा शिक्षण संस्थामा अध्यापनको लागि खटिने विद्यार्थीलाई प्रदान गरिने निर्वाह खर्चसम्बन्धी कार्यक्रम सम्झनु पर्छ र सो शब्दले दक्ष प्राविधिक विकास कार्यक्रम अन्तर्गत सञ्चालन हुने भनी नेपाल सरकारले निर्णय गरेका अन्य कार्यक्रमलाई समेत जनाउँछ।

(घ) "कोटा थप" भन्नाले विश्वविद्यालयले संचालन गरिरहेका विद्यमान प्राविधिक विषयका कार्यक्रममा साविकको कोटामा थप गरिएका नयाँ संख्यालाई सम्झनु पर्छ।

नेपाल सरकार, शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय, काठमाडौं, नेपाल

श्री अर्जुन नरसिंह केसी
सचिव
शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि

(ङ) "क्याम्पस" भन्नाले प्राविधिक विषयमा स्नातक र स्नातकोत्तर तहको अध्यापन गराउने नेपालका विश्वविद्यालय अन्तर्गतका आङ्गिक क्याम्पस सम्झनु पर्छ।

(च) "केन्द्र" भन्नाले शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्र सम्झनु पर्छ।

(छ) "छात्रवृत्ति" भन्नाले यो निर्देशिका बमोजिम छनोट हुने विद्यार्थीका लागि उपलब्ध गराइने शिक्षण शुल्क र निर्वाह खर्च सम्झनु पर्छ ।

(ज) "नयाँ कार्यक्रम" भन्नाले विश्वविद्यालयमा पहिलो पटक संचालन हुने प्राविधिक शैक्षिक कार्यक्रमलाई सम्झनु पर्छ।

(झ) "निवेदक" भन्नाले छात्रवृत्ति प्राप्त गर्नका लागि निवेदन दिने व्यक्तिलाई सम्झनु पर्छ।

(ञ) "प्राविधिक विषय" भन्नाले उच्च शिक्षा तर्फका इन्जिनियरिङ, कृषि, वन विज्ञान, पशु विज्ञान, विज्ञान तथा प्रविधि कार्यक्रमको स्नातक र स्नातकोत्तर तहमा अध्यापन हुने विषय सम्झनु पर्छ र सो शब्दले आयोगले प्राविधिक विषय भनी निर्धारण गरेको विषयलाईसमेत जनाउँछ।

(ट) "मन्त्रालय" भन्नाले नेपाल सरकार, शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय सम्झनु पर्छ।

(ठ) "लागत साझेदारी" भन्नाले कार्यक्रम संचालन हुने शैक्षिक संस्थाको विद्यमान जनशक्ति तथा भौतिक पूर्वाधारको उपयोग गरी नेपाल सरकारबाट प्रति विद्यार्थी लागत पूर्ण खर्च (कस्ट रिकोभरी) र न्युनतम पूँजीगत अनुदान प्रदान गरी संचालन गरिने कार्यक्रम सम्झनु पर्छ।

(ड) "परिषद्" भन्नाले प्राविधिक शिक्षा तथा व्यवसायिक तालिम परिषद्लाई सम्झनु पर्छ।

(ढ) "विद्यार्थी" भन्नाले यस निर्देशिका बमोजिम छात्रवृत्ति प्राप्त गरी अध्ययन गर्ने विद्यार्थी सम्झनु पर्छ।

(ण) "विषय विस्तार" भन्नाले क्याम्पसमा संचालन भइरहेका कार्यक्रम बाहेक थप गरिएका शैक्षिक कार्यक्रमलाई सम्झनु पर्छ।

(त) " समिति" भन्नाले यस निर्देशिकाको दफा ८ बमोजिम गठित कार्यक्रम समन्वय समितिलाई सम्झनु पर्छ।

(थ) "व्यवस्थापन समिति" भन्नाले यस निर्देशिकाको दफा ११ बमोजिम गठित कार्यक्रम व्यवस्थापन समितिलाई सम्झनु पर्छ।

(द) "शिक्षण संस्था" भन्नाले प्राविधिक धारको शैक्षिक कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने सामुदायिक विद्यालय, आङ्गिक तथा सामुदायिक विद्यालयमा प्राविधिक शिक्षा कार्यक्रम (टेक्स) सञ्चालन गर्ने विद्यालयलाई सम्झनु पर्छ।

परिच्छेद-२

उद्देश्य

३. उद्देश्यः यो निर्देशिकाका उद्देश्य देहाय बमोजिम रहेका छन्:-

(क) शिक्षण संस्थामा आवश्यक पर्ने विषयगत शिक्षकको आवश्यकता पहिचान गरी दक्ष प्राविधिक शिक्षण जनशक्ति विकास गर्न विश्वद्यालयलाई उपलब्ध गराइने शैक्षिक अनुदानको संचालन तथा पूँजीगत आधार तयार गर्नु,

(ख) छात्रवृत्ति प्राप्त गर्ने विद्यार्थीको छनोट, सेवा तथा शर्त सम्बन्धी मापदण्ड तयार गर्नु,

(ग) कार्यक्रम कार्यान्वयनका लागि सहजीकरण गर्नु,

(घ) प्राविधिक जनशक्ति उत्पादनका लागि पहिचान भएका क्षेत्रमा नयाँ कार्यक्रम, विषय तथा कोटा थपघट गर्नु,

(ङ) यस कार्यक्रमबाट लाभान्वित विद्यार्थीलाई शिक्षण संस्थामा राष्ट्रिय प्राविधिक सेवाका माध्यमले आवश्यक शिक्षण जनशक्ति विकास गर्नु,

(च) यस कार्यक्रमबाट लाभान्वित विद्यार्थीलाई गाउँपालिका वा नगरपालिका अन्तर्गत सेवाका लागि परिचालन गर्नु।

परिच्छेद-३

छात्रवृत्ति छनोट विधि र अनुदान

४. छात्रवृत्तिमा छनोट सम्बन्धी व्यवस्थाः (१) प्राविधिक विषयमा छात्रवृत्तिको लागि विद्यार्थी छनोट तथा भर्नाका आधार देहाय बमोजिम रहेका छन्:-

(क) नेपाली नागरिक,

(ख) अध्ययन गर्न चाहेको विषय, तह र विश्वविद्यालय,क्याम्पसमा भर्नाका लागि आवश्यक न्यूनतम मापदण्ड पूरा गरेको,

(ग) छात्रवृत्तिका लागि निवेदन दिने व्यक्तिमध्ये विश्वविद्यालय वा क्याम्पसले लिएको प्रवेश परीक्षाको योग्यताक्रममा रहेको,

(घ) अध्ययन पश्चात मन्त्रालयले खटाएको जुनसुकै स्थानमा गई न्यूनतम दुई वर्ष सेवा गर्ने प्रतिवद्धतापत्र र सम्बन्धित स्थानीय तहले निजलाई आफ्नो पालिका अन्तर्गत प्राविधिक धारको शैक्षिक कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने सामुदायिक विद्यालयमा कार्य अवसरको सिफारिस प्राप्त गरेको,

(ङ) सम्बन्धित विश्वविद्यालय वा सरकारी अन्य कुनै स्वदेशी वा विदेशी सरकार वा निकायबाट छात्रवृत्ति वा अन्य कुनै आर्थिक सुविधा प्राप्त नगरेको।

(२) यस निर्देशिका बमोजिम प्राविधिक विषयमा अध्ययन गर्न छात्रवृत्तिको लागि छनोट भएको विद्यार्थीले अनुसूचीको ढाँचामा कबुलियत गरेको हुनु पर्नेछ।

५. शर्त सम्बन्धी व्यवस्थाः छात्रवृतिमा अध्यापन गराउने विश्वविद्यालय, क्याम्पस, स्कूल, केन्द्रीय विभागबाट छात्रवृत्तिमा अध्यापन गराउँदा देहाय बमोजिमका शर्त पालना गरेको हुनु पर्नेछः-

(क) विद्यार्थी छनोटका लागि आवेदन माग गर्न सूचना प्रकाशित गरेको,

(ख) योग्यताक्रम र समावेसितासम्बन्धी ऐन कानूनका व्यवस्था अनुरुप समावेशिताका आधारमा विद्यार्थी छनोट गरेको,

(ग) विद्यार्थी छनोट गर्दा क्याम्पसले छात्रवृत्ति माग फारम, छात्रवृत्ति प्राप्त गर्ने विद्यार्थीले गर्ने कवुलियतनामा, छात्रवृत्ति स्वीकृत फारम जस्ता ढाँचा तयार गरी मन्त्रालयसमेतको समन्वयका आधारमा स्वीकृत गर्ने र यस्तो सुविधा प्राप्त गर्ने विद्यार्थीको अभिलेख व्यवस्थापन गर्नुपर्ने,

(घ) निर्धारित निर्वाह खर्च विद्यार्थीको अध्ययन प्रगतिको आधारमा वितरण गर्ने,

(ङ) यस कार्यक्रम अन्तर्गत भर्ना भएका विद्यार्थीको सक्कल शैक्षिक प्रमाणपत्र (विद्यार्थीले तोकेको शिक्षा पूरा गरेको) दुई वर्षसम्म सम्बन्धित क्याम्पसमा सुरक्षित राख्ने व्यवस्था मिलाउनु पर्ने,

(च) वार्षिक रुपमा सम्बन्धित शैक्षिक संस्थाले तयार पारेको विवरण तथा अभिलेख विश्वविद्यालय मार्फत आयोगमा पेश गर्नु पर्नेछ र आयोगले प्राप्त विद्यार्थीको अभिलेख मन्त्रालयमा पेश गर्नु पर्नेछ,

(छ) छात्रवृत्तिका लागि छनोट भएका विद्यार्थीको नामावली शैक्षिक संस्थाको वेबसाइटमा समेत सार्वजनिक गर्ने व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ।

६. <u>अनुदान सम्बन्धी व्यवस्था:</u> (१) कार्यक्रममा लागत पूरक हुने गरी तय गरिएको सहुलियत शुल्क, निर्वाह खर्च र पूँजीगत अनुदान गरी तीन प्रकारका अनुदानको व्यवस्था हुनेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम सम्बन्धित विश्वविद्यालयले प्रति विद्यार्थी लागत खर्च विषय अनुसार निर्धारण गरेको लागत पूरक हुने गरी तय गरिएको सहुलियत शुल्कलाई आधार मानी सोही अनुसारको रकम अर्धवार्षिक रुपमा विश्वविद्यालय मार्फत सम्बन्धित शैक्षिक संस्थालाई विद्यार्थी शुल्क वापत निकासा उपलब्ध गराइनेछ।

(३) उपदफा (१) बमोजिम सम्बन्धित कार्यक्रममा विद्यार्थीलाई निर्वाह खर्चको लागि देहाय बमोजिमको रुकम उपलब्ध गराइनेछ:-

(क) यस कार्यक्रम अन्तर्गत अध्ययनरत विद्यार्थीहरुका लागि मासिक निर्वाह खर्चको लागि रु. ६,००० (छ हजार) का दरले वार्षिक दश महिनाको लागि मात्र उपलब्ध गराइनेछ र त्यस्तो खर्च सम्बन्धित विश्वविद्यालयको शैक्षिक क्यालेण्डर बमोजिमको अन्तिम परीक्षा समाप्त हुने दिनसम्मको हिसाबले अध्ययन अवधि कायम गरी उपलब्ध गराइने छ।

(ख) आयोगले विद्यार्थी निर्वाह खर्च वापतको रकम अर्ध वार्षिक रुपमा विश्वविद्यालय मार्फत सम्बन्धित शैक्षिक संस्थालाई एकमुष्ठ उपलब्ध गराउनेछ।

(ग) सम्बन्धित शैक्षिक संस्थाले अर्ध वार्षिक रुपमा विद्यार्थीको लागि निर्धारित निर्वाह खर्चको रकम सम्बन्धित विद्यार्थीलाई बैंक खाता मार्फत उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

(४) उपदफा (१) बमोजिम सम्बन्धित संस्थाले थप गरिएका नयाँ कार्यक्रम, विषय तथा कोटाका लागि आवश्यक पर्ने पूँजीगत अनुदानको व्यवस्थाका लागि विश्वविद्यालय मार्फत आयोगमा प्रस्ताव पेश गर्नु पर्नेछ।

(५) उपदफा (४) बमोजिम माग भई आएका प्रस्तावलाई समितिले पूँजीगत अनुदानको औचित्य, बजेटको उपलब्धता तथा आवश्यक परेमा स्थलगत अनुगमन समेत गरी देहाय बमोजिमका कार्यका लागि पूँजीगत खर्च उपलब्ध गराउन सक्नेछ:-

(क) प्रयोगशाला, पुस्तकालय मर्मत तथा सुधार,

(ख) सूचना तथा प्रविधि, शैक्षिक उपकरण मर्मत,

(ग) कक्षा कोठा, शौचालय र खानेपानी तथा मर्मत,

(घ) कक्षा सञ्चालनका लागि आवश्यक पर्ने फर्निचर तथा फिक्चर्स मर्मत।

७. छात्रवृत्ति रद्द हुन सक्ने: (१) देहायको बमोजिमको अवस्थामा विद्यार्थीले प्राप्त गरेको छात्रवृत्ति आयोगले रद्द गर्न सक्नेछः-

(क) सम्बन्धित विद्यार्थीले विश्वविद्यालय तथा यस निर्देशिकामा निर्धारण गरिएका शर्त बन्देजको पालना नगरेमा,

(ख) सम्बन्धित विद्यार्थीले झुठो विवरण पेश गरी छात्रवृत्ति प्राप्त गरेको पाइएमा,

(ग) सम्बन्धित विद्यार्थी अध्ययनमा निरन्तर नभएमा,

(घ) अध्ययनको प्रगति सन्तोषजनक भएको नपाइएमा,

(ङ) विश्वविद्यालय वा कलेजले विद्यार्थीलाई निष्काशन गरेको भएमा,

(च) कुनै विद्यार्थी फौजदारी कसुरमा अदालतबाट दोषी प्रमाणित भएमा,

(छ) छात्रवृत्ति प्राप्त गर्ने विद्यार्थीले जुन कार्यक्रमको अध्ययनको लागि छात्रवृत्ति प्राप्त गरेको हो सोमा भर्ना भए पश्चात अर्को कार्यक्रम वा विषयमा परिवर्तन गरेको भएमा।

(२) उपदफा (१) बमोजिम छात्रवृत्ति रद्दको सिफारिस गर्नु अघि आयोगले आफै वा सम्बन्धित विश्वविद्यालय वा क्याम्पसबाट जानकारी लिने तथा सम्बन्धित विद्यार्थीलाई सुनुवाइको मौका दिनेछ।

परिच्छेद-४

समन्वय समिति तथा व्यवस्थापन समिति सम्बन्धी व्यवस्था

८. कार्यक्रम समन्वय समिति: (१) यस निर्देशिका बमोजिम सञ्चालन गरिने सम्पूर्ण कार्यक्रमको लागि आवश्यक नीति तर्जुमा एवम् समन्वयका लागि एक कार्यक्रम समन्वय समिति गठन गरिनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको समितिको गठन देहाय बमोजिम हुनेछः

(क) सचिव, मन्त्रालय	- अध्यक्ष
(ख) सचिव, राष्ट्रिय योजना आयोग	- सदस्य
(ग) सचिव, आयोग	- सदस्य
(घ) सदस्य सचिव, परिषद्	- सदस्य
(ङ) महानिर्देशक, केन्द्र	- सदस्य
(च) सहसचिव, उच्च शिक्षा महाशाखा, मन्त्रालय	सदस्य सचिव

(३) मन्त्रालयको उच्च शिक्षा महाशाखाबाट समितिको सचिवालयको रुपमा कार्य हुनेछ।

९. समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार: समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछः

(क) कार्यक्रमका समन्धमा राष्ट्रिय नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्ने,

(ख) राष्ट्रिय प्राविधिक सेवाको कार्यान्वयनका सन्दर्भमा सम्बन्धित निकायलाई मार्गदर्शन गर्ने,

(ग) राष्ट्रिय प्राविधिक सेवाको लागि केन्द्र तथा परिषद्बाट खटाउने विद्यार्थी संख्या निर्धारण गर्ने,

(घ) सरोकारका निकाय बीच आवश्यक समन्वय गर्ने,

(ङ) कार्यक्रम कार्यान्वयनका सन्दर्भमा कार्यक्रम व्यवस्थापन समितिलाई आवश्यकता अनुसार निर्देशन दिने,

(च) निर्देशिका कार्यान्वयन सम्बन्धमा अन्य कार्य गर्ने।

१०. <u>समितिको बैठक र निर्णयः</u> (१) समितिको बैठक अध्यक्षले तोकेको मिति,समय र स्थानमा बस्नेछ।

(२) समितिको बैठकमा बहुमतको राय मान्य हुनेछ र मत बराबर भएमा बैठकको अध्यक्षता गर्ने व्यक्तिले निर्णायक मत दिनेछ।

(३) समितिको बैठकमा आवश्यकता अनुसार कुनै विज्ञ, पदाधिकारी वा कर्मचारीलाई आमन्त्रण गर्न सकिनेछ।

(४) बैठकमा उपस्थित भए वापत कार्यक्रम समन्वय समितिका सदस्य तथा अमन्त्रित सदस्यलाइ अर्थ मन्त्रालयबाट स्वीकृत मापदण्डको सीमाभित्र रही मन्त्रालयले नियमानुसार बैठक भत्ता उपलब्ध गराउने छ।

(५) समितिको बैठक सम्बन्धी अन्य कार्यविधि समितिले आफैले निर्धारण गरे बमोजिम हुने छ।

११. <u>व्यवस्थापन समितिः</u> (१) यस निर्देशिका बमोजिमका कार्यलाई व्यवस्थापन, कार्यान्वयन, समन्वय र अनुगमनका लागि एक व्यवस्थापन समिति रहनेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको व्यवस्थापन समितिको गठन देहाय बमोजिम हुनेछ-:

(क) सचिव, आयोग	- संयोजक
(ख) सहसचिव, उच्च शिक्षा महाशाखा, मन्त्रालय	- सदस्य
(ग) सहसचिव, प्राविधिक तथा व्यवसायिक शिक्षा महाशाखा, मन्त्रालय	- सदस्य
(घ) व्यवस्थापन समितिबाट मनोनीत विश्वविद्यालयका प्राविधिक विषयको विज्ञ एक जना	- सदस्य
(ङ) निर्देशक, योजना तथा अनुगमन मूल्याकन महाशाखा, आयोग	-सदस्य सचिव

(३) आयोगको योजना तथा अनुगमन मूल्याकन महाशाखाले कार्यक्रम व्यवस्थापन समितिको सचिवालयको रुपमा कार्य गर्नेछ।

१२. <u>व्यवस्थापन समितिको काम, कर्तव्य र अधिकारः</u> व्यवस्थापन समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम रहेको छः-

(क) राष्ट्रिय आवश्यकता, प्राथमिकता एवम् प्रोफेसनल काउन्सिल तथा विश्वविद्यालयले तोकेको मापदण्ड बमोजिम आवश्यकता अनुसार कोटा तथा विषय थपघट गर्ने,

(ख) कोटा तथा विषय थपघट गर्ने सम्बन्धमा सरोकारवालासंग छलफल तथा समन्वय गर्ने,

(ग) बजेट व्यवस्थापन गर्न आयोग समक्ष पेश गर्ने,

(घ) विश्वविद्यालय मार्फत प्राप्त हुन आएका प्रस्ताव तथा विवरण सम्बन्धमा अध्ययन, विश्लेषण र अनुगमन गर्ने, गराउने,

(ङ) कार्यक्रम संचालन गर्ने शैक्षिक संस्थालाई दिइने पूँजीगत अनुदानका सम्बन्धमा औचित्यता, बजेटको उपलब्धता र आवश्यकता अनुसार स्थलगत अनुगमन समेतका आधारमा मूल्यांकन गरी अनुदान रकम निर्धारण गर्ने,

(च) राष्ट्रिय प्राविधिक सेवाका लागि शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्र र प्राविधिक शिक्षा तथा व्यवसायिक तालिम परिषद्तर्फको विषयगत सिट निर्धारण गर्न व्यवस्था गर्ने,

(छ) विद्यार्थीलाई उपलब्ध गराइने निर्वाह खर्चको पुनरावलोकन गर्ने,

(ज) प्राप्त गुनासाका सम्बन्धमा आवश्यक कारवाही गर्ने,

(झ) छात्रवृत्ति र अनुदान वितरण सम्बन्धी अभिलेख व्यवस्थापन गर्ने,

(ञ) दफा १८ बमोजिम प्राप्त गुनासोको व्यवस्थापनको लागि आयोगलाई सिफारिस गर्ने।

१३. <u>व्यवस्थापन समितिको बैठक र निर्णय:</u> (१) व्यवस्थापन समितिको बैठक संयोजकले तोकेको मिति, समय र स्थानमा बस्नेछ।

(२) व्यवस्थापन समितिको बैठकमा बहुमतको राय मान्य हुनेछ र मत बराबर भएमा बैठकको अध्यक्षता गर्ने व्यक्तिले निर्णायक मत दिनेछ।

(३) व्यवस्थापन समितिको बैठकमा कुनै व्यक्ति, कर्मचारी, पदाधिकारी वा विज्ञलाई आमन्त्रण गर्न सकिनेछ।

(४) कार्यालय समय बाहिर बैठक बस्नु परेमा बैठकमा उपस्थित भए वापत व्यवस्थापन समितिका सदस्य तथा आमन्त्रित सदस्यलाई अर्थ मन्त्रालयबाट स्वीकृत मापदण्डको सीमाभित्र रही आयोगको नियमानुसार बैठक भत्ता उपलब्ध गराउने छ।

(५) व्यवस्थापन समितिले आफ्नो कार्यविधि आफै व्यवस्थित गर्ने छ।

परिच्छेद-५

<u>राष्ट्रिय प्राविधिक सेवा कार्यक्रम, विद्यार्थी छनोट र परिचालन सम्बन्धी व्यवस्था</u>

१४. <u>राष्ट्रिय प्राविधिक सेवा कार्यक्रम:</u> (१) प्राविधिक विषयका इन्जिनियरिङ्ग, कृषि, पशु विज्ञान र वन विज्ञान विषयमा छात्रवृत्तिमा अध्ययन गरी स्नातक तह उत्तीर्ण गरेका विद्यार्थीलाई राष्ट्रिय प्राविधिक सेवा कार्यक्रममा सहभागी गराइनेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको राष्ट्रिय प्राविधिक सेवाको अवधि दुई वर्षको हुनेछ।

शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय
सिंहदरबार, काठमाडौं, नेपाल

(३) उपदफा (१) बमोजिमको कार्यक्रमका लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था मन्त्रालयले गर्नेछ।

(४) उपदफा (३) बमोजिमको बजेटको निकासा दिंदा प्राविधिक धारको शैक्षिक कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने सामुदायिक विद्यालयका लागि केन्द्र मार्फत र परिषद् अन्तर्गतका आङ्गिक र टेक्स शिक्षालयका लागि परिषद् मार्फत निकासा दिइनेछ।

स्पष्टीकरण: प्राविधिक धारको शैक्षिक कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने सामुदायिक विद्यालय र परिषद् अन्तर्गतका आङ्गिक र टेक्स शिक्षालयको शिक्षक वा प्रशिक्षक वापतको नियमित अनुदानबाट खर्च व्यहोर्ने गरी केन्द्र वा परिषद्बाट माग भई आएमा त्यस्तो विद्यालय वा शिक्षण संस्थामा राष्ट्रिय प्राविधिक सेवाका लागि खटाउन सकिनेछ।

(५) यस दफामा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार र स्थानीय तहबाट इन्टर्न गर्ने विद्यार्थीको निर्वाह खर्च व्यहोर्ने शर्तमा माग भएमा नेपाल सरकार प्रदेश सरकार र स्थानीय तहको सेवामा राष्ट्रिय प्राविधिक सेवाका लागि खटाउन सकिनेछ।

१५. शिक्षण संस्थाको छनोट: (१) यस निर्देशिका बमोजिम राष्ट्रिय प्राविधिक सेवा गराइने प्राविधिक धारको शैक्षिक कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने सामुदायिक विद्यालयको छनोट केन्द्रबाट र परिषद् अन्तर्गतका आङ्गिक शिक्षालय तथा टेक्स शिक्षालयको छनोट परिषद्बाट हुनेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम राष्ट्रिय प्राविधिक सेवा गर्नुपर्ने शिक्षण संस्थाको छनोट गर्दा देहायको प्राथमिकताको आधारमा गर्नु पर्नेछः-

(क) विषयगत शिक्षक संख्या न्यून रहेको,
(ख) पिछडिएको दुर्गम क्षेत्र,
(ग) विद्यार्थीको संख्या
(घ) विद्यालयको न्यून आन्तरिक श्रोत
(ङ) सम्बन्धित स्थानीय तहबाट अनुदान उपलब्ध नगराइएको।

१६. विद्यार्थी छनोट: (१) छात्रवृत्तिमा अध्ययन गरी राष्ट्रिय प्राविधिक सेवामा पठाइने विद्यार्थीको छनोट सम्बन्धी कार्य मन्त्रालयले आयोगको समन्वयमा गर्नेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको सेवामा खटाई पठाइने विद्यार्थीको छनोट गर्दा छात्रवृत्ति सम्बन्धी प्रचलित संघीय कानून अनुकूल हुने गरी गर्नु पर्नेछ।

(३) यस निर्देशिका बमोजिम राष्ट्रिय प्राविधिक सेवामा खटाइने विद्यार्थीको सूची आयोगले मन्त्रालयमा उपलब्ध गराउनेछ।

नेपाल सरकार
शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय
सिंहदरबार, काठमाडौं, नेपाल

(४) राष्ट्रिय प्राविधिक सेवाका लागि प्रकाशित सूचना बमोजिम निवेदन गर्ने विद्यार्थीको योग्यताक्रम र निजले पेश गरेको शिक्षण संस्थाको प्राथमिकताक्रमलाई आधार मानी राष्ट्रिय प्राविधिक सेवाका लागि विद्यार्थी छनोट गरिनेछ।

(५) उपदफा (४) बमोजिम छनोट भएका विद्यार्थीलाई राष्ट्रिय प्राविधिक सेवाका लागि करारनामा गरी परिषद अन्तर्गतका शिक्षण संस्थामा परिषदले र सार्वजनिक विद्यालयको हकमा केन्द्रबाट खटाइनेछ।

(६) उपदफा (५) बमोजिम राष्ट्रिय प्राविधिक सेवाका लागि खटाउदा अवधि, सेवा सुविधा र विद्यार्थीले निर्वाह गर्नुपर्ने कार्य विवरण समेत खुलाएको हुनुपर्नेछ।

(७) यस दफा बमोजिम राष्ट्रिय प्राविधिक सेवाका लागि खटाउने छनोटका सम्बन्धमा कुनै द्विविधा भएमा त्यस्तो विषयमा मन्त्रालयले निर्णय गरे बमोजिम हुनेछ।

१७. निर्वाह खर्च सम्बन्धमा: (१) राष्ट्रिय प्राविधिक सेवामा खटाइएका विद्यार्थीलाई मासिक माध्यमिक तह तृतीय श्रेणीका शिक्षकले पाउने शुरु तलब स्केल बराबर निर्वाह खर्च बापतको रकम प्राविधिक शिक्षा तथा व्यवसायीक तालीम परिषद अन्तर्गतका शिक्षण संस्थामा अध्यापन गर्नेको हकमा ती शिक्षण संस्था मार्फत र सार्वजनिक सामुदायिक विद्यालयमा अध्यापन गर्नेको हकमा सम्बन्धित स्थानीय तह मार्फत उपलब्ध गराइनेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको निर्वाह खर्च भुक्तानीका लागि राष्ट्रिय प्राविधिक सेवाका लागि खटिने विद्यार्थीको दैनिक रूजु हाजिरीलाई आधार लिइनेछ।

तर कार्यरत अवस्थामा रहेको अवधिका सार्वजनिक विदालाई रुजु हाजिरीका रूपमा गणना गरिनेछ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम रुजु हाजिर नभएको दिनको निर्वाह खर्च भुक्तानी दिइने छैन।

(४) उपदफा (२) बमोजिम निर्वाह खर्च वापतको भुक्तानीको लेखा र लेखा परीक्षणको दायित्व कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने परिषद अन्तर्गतका शिक्षण संस्थाको हकमा त्यस्तो शिक्षण संस्था र सार्वजनिक सामुदायिक विद्यालयको हकमा सम्बन्धित स्थानीय तह तथा सम्बन्धित शिक्षण संस्थाको हुनेछ।

परिच्छेद-६

विविध

१८. गुनासो व्यवस्थापन: यस कार्यक्रमका सम्बन्धमा परेका गुनासाका सम्बन्धमा आयोगले यथाशीघ्र निर्णय गरी आवेदकलाई जानकारी गराउनु पर्नेछ।

१९. निरीक्षण, अनुगमन तथा मूल्याङ्कनः (१) मन्त्रालय, आयोग, परिषद् तथा सम्बन्धित विश्वविद्यालयले आफू अन्तर्गत सञ्चालित कार्यक्रमको जुनसुकै समयमा निरीक्षण, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्न, गराउन सक्नेछ।

(२) कार्यक्रमको अनुगमनको समयमा कुनै अनियमितता भएको पाइएमा त्यसको निराकरण एवम् कारबाहीको लागि आयोग समक्ष समितिले सिफारिस गर्न सक्ने छ।

२०. असुल उपर गरिनेः अध्ययन पश्चात तोकिएको अवधिसम्म तोकिएको प्राविधिक धारको शैक्षिक कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने सार्वजनिक विद्यालयमा वा परिषद् अन्तर्गतका आङ्गिक शिक्षालयमा काम नगर्ने विद्यार्थीबाट छात्रवृत्ति सम्बन्धी प्रचलित संघीय कानून बमोजिम अध्ययनका क्रममा लागेको प्रति विद्यार्थी वापतको रकम सम्बन्धित विद्यार्थीबाट असुल उपर गरिनेछ।

२१. लेखा परीक्षण गर्नु पर्नेः यस निर्देशिका बमोजिम निकासा प्राप्त भई खर्च भएको रकमको अन्य आर्थिक कारोबार सरह क्याम्पसको लेखा परीक्षण गराउनु पर्नेछ।

२२. प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेः (१) यस कार्यक्रममा सहभागि विश्वविद्यालय, कलेज वा क्याम्पसले वार्षिक शैक्षिक तथा वित्तीय विवरण समावेश भएको प्रतिवेदन विश्वविद्यालय मार्फत आयोगमा पेश गर्नु पर्नेछ।

(२) आयोगले सम्पुर्ण संस्थाबाट संकलित विवरणलाई एकीकृत गरी मन्त्रालयमा प्रतिवेदन पेश गर्नु पर्नेछ।

२३. अनुभवको प्रमाण पत्र : यस निर्देशिका बमोजिम राष्ट्रिय प्राविधिक सेवा कार्यमा संलग्न भइ राष्ट्रिय प्राविधिक सेवा पूरा गर्ने विद्यार्थीलाई केन्द्र तथा परिषद्ले अनुभवको प्रमाण पत्र दिन सक्नेछ।

२४. सेवाको मान्यताः कार्यक्रममा छनोटमा परी अध्ययन सकेका विद्यार्थीले कबुलियतनामा बमोजिम राष्ट्रिय प्राविधिक सेवा गरिरहेको अवस्थामा कुनै सरकारी निकायको कुनै सेवा वा नेपाल सरकार वा प्रदेश सरकार वा स्थानीय तह अन्तर्गतको सार्वजनिक निकायको सेवामा प्रवेश गरेको अवस्थामा सो सेवालाई यसै निर्देशिका बमोजिमको सेवा गरेको मानिनेछ।

२५. निर्देशिकाको संशोधनः आयोगले मन्त्रालयको स्वीकृतिमा यस निर्देशिकामा आवश्यकता अनुसारसंशोधन गर्न सक्नेछ।

तर थप आर्थिक दायित्व पर्ने विषयमा नेपाल सरकार, अर्थ मन्त्रालयको सहमति लिनु पर्नेछ।

२६. बाधा अड्काउ फुकाउन सक्नेः यो निर्देशिका कार्यान्वयनका सन्दर्भमा कुनै बाधा अड्काउ परेमा आयोगले त्यस्तो बाधा अड्काउ फुकाउन सक्नेछ।

तर आर्थिक दायित्व पर्ने विषयमा नेपाल सरकार, अर्थ मन्त्रालयको सहमति लिनु पर्नेछ।

२७. बाझिएमा अमान्य हुनेः यस निर्देशिकामा उल्लेखित कुनै व्यवस्था प्रचलित कानूनसँग बाझिएमा बाझिएको हदसम्म यस निर्देशिकाको व्यवस्था अमान्य हुनेछ।

नेपाल सरकार
शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय
सिंहदरबार, काठमाडौं, नेपाल१०

२८. <u>खारेजी र बचाउः</u> (१) लागत साझेदारीमा दक्ष प्राविधिक शिक्षण जनशक्ति विकास कार्यान्वयन कार्यविधि, २०७५ खारेज गरिएको छ।

(२) लागत साझेदारीमा दक्ष प्राविधिक शिक्षण जनशक्ति विकास कार्यान्वयन कार्यविधि, २०७५ बमोजिम भए गरेका काम कारबाही यसै निर्देशिका बमोजिम भए गरेको मानिनेछ।

नेपाल सरकार
शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय
सिंहदरबार, काठमाडौं, नेपाल

श्री उपमन्त्री
माननीय
शिक्षा, विज्ञान

अनुसूची

(दफा ४ को उपदफा (२) संग सम्बन्धित)

कबुलियतनामा

श्री ..... को नाति/नातिनी श्री ..... को छोरा/छोरी जिल्ला ..... महा/उपमहा/नगरपालिका/गाउँपालिका..... वडा नं. ..... मा स्थायी बसोबास भएको मिति .....(वि.स.) ..... (ए.डी.) मा जन्मेको म ..... नेपाल सरकार, शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय/विश्वविद्यालय अनुदान आयोग बाट ..... विषयमा अध्ययनका लागि ..... संस्थामा छात्रवृत्तिमा छनोट भएकाले प्राविधिक धार विस्तारका लागि लागत साझेदारीमा दक्ष प्राविधिक जनशक्ति विकास कार्यक्रम कार्यान्वयन निर्देशिका, २०८० बमोजिम नेपाल सरकारले छात्रवृत्ति उपलब्ध गराउने निर्णय भएकाले अध्ययन पूरा हुनासाथ छात्रवृत्ति सम्बन्धी प्रचलित संघीय कानून तथा प्राविधिक धार विस्तारका लागि लागत साझेदारीमा दक्ष प्राविधिक जनशक्ति विकास कार्यक्रम कार्यान्वयन निर्देशिका, २०८० बमोजिम गर्नु पर्ने सम्पूर्ण काम गर्ने छु। सो बमोजिम नगरे मैले छात्रवृत्ति वापत पाएको आर्थिक सुविधा, मासिक निर्वाह खर्च बापतको रकम समेत बुझाउने छु। प्राप्त रकम मैले नबुझाएमा मेरो घर घरानाबाट सरकारी बाँकी सरह असुल गरेमा मेरो मञ्जुरी भएकाले सो बमोजिम कबुलियतनामा गरी विश्वविद्यालय अनुदान आयोग मार्फत नेपाल सरकार शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालयमा बुझाएँ।

छात्रवृत्ति पाउनेको,

दस्तखत

ल्याप्चे सहीछाप

नामः-

सम्पर्क ठेगानाः-

टेलिफोन नम्बरः-

मितिः-

अभिभावको हस्ताक्षरः-

दायाँ

बायाँ

नोटः

१. अध्ययन समाप्त भए पश्चात तोकिएको समयभित्र सम्बन्धित शैक्षिक संस्था/विश्वविद्यालय अनुदान आयोग/मन्त्रालयमा प्रतिवेदन पेश गर्ने छु।

२. अध्ययन समाप्त भए पश्चात तोकिएको क्षेत्रमा तोकिएको अवधिसम्म अनिवार्य काम गर्नुपर्ने छ।

३. छनोट भएका विद्यार्थीलाई राष्ट्रिय प्राविधिक सेवाका लागि करारनामा गरी खटाइनेछ।

नेपाल सरकार शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय सिंहदरबार, काठमाडौं, नेपाल

श्री ... शिक्षा, विज्ञान ...